

СТ А Н О В И Щ Е

От проф.д-р Христина Т.Балабанова

Относно:дисертационния труд

на Ана Адамова за присъждане на

ОНС доктор

Определена съм със заповед № РД-09-17 от 26 .01.24 и Протокол № 1 от 6.02.24 подписани от Директора на ИДП при БАН да представя становище по конкурса на Ана Адамова за придобиване на ОНС доктор вв научно направление право 3.6 ,докторска програма Конституционно право.

Анна Димова Адамова е магистър по право от 2013 от УНСС.Преди това тя завършва езикова гимназия в гр.Добрич.Последователно работи във фондация“Български център за нестопанско право“, в Министерския съвет като съветник към заместик министър по ефективно управление,в Централно управление на Български пощи и др

Зачислена е от.01.01.2014г като докторант към Института за държавата и правото към БАН със заповед РД-09-81/1.10.2014г докторска програма по конституционно право.

Дисертационният труд е на тема:“Право на жалби,предложения и петиции на граждани до държавните органи/ конституционноправни и правно-социологически аспекти/ “ в обем от 203 стр.Съдържа увод,6 глави,заключение, изводи ,използвана литература.Представеният автореферат в обем от 31 стр , отговаря на изискванията.Представени са три статии и доклади за участие в конкурса.

Познавам Анна Адамова още като студентка.Тя се открие още тогава със своята интелигентност,трудолюбие,логическо мислене.Придобиването на професионален опит допълва университетските знания и изгражда докторанта Анна Адамова като сериозен учен в областта на конституционното право.

Темата относно петиции,жалби и предложения на гражданите на конституционно ниво е актуална,значима,защото е свързана с правата на гражданите.Тя не е подробно изследвана в българската правна наука и представеният труд е опит да се запълнят теоретичните изследвания на конституционно ниво.

Умело използвайки историко-правния анализ,докторантката проследява правото на петиции като писано право ,връзката с обичайното право и същността му да обединява гражданите в исканията им за справедливост и оказване на влияние при вземане на управленски решения.Проследено е цялостното развитие на правото на петиции от Древността в държави като Англия,Франция,САЩ.Отразено е във Великата харта на свободата/1215г/. Специално място тук е отделено на ролята на правото на петиции в следосвободенския период и при действието на 4 -те ни Конституции до появата на последната от 1991г у нас.

Още тук е изведен и обоснован извода извода, че една от основните функции на правото на петиции е да насочва действията на публичните органи при формулиране на политики и закони, така че да са израз на отговорно властническо поведение.Проследено е и развитието на нормативната уредба на правото на петиции.

Централно място в дисертационния труд заема глава втора,посветена на правната същност на правото на петиции.Тук то е дефинирано правилно като субективно, публично,политическо и процесуално право.То е активно право. Направени са убедителни разграничения с правото на жалби и предложения.Поддържа се , че жалбата е израз на общото основно право на петиции.Жалбата по АПК е допълваща.Жалбата по АПК е в полето на чл. 56 от К, а не на чл.45 от К.

Правото на петиции е основно право,което има конституционна закрила/чл.45 от Конституцията/.Отнася се към основните права,защото в основата му лежи отношението гражданин-държава с цел справедливост.

В следващите глави са разгледани субектите на това право и неговите адресати, както и функциите на правото на петиции. В глава трета докторантът развива тезата, че основен субект на правото на петиции по чл.45 от К е „всеки“ без значение гражданство и правно положение.

Съдържанието на правото на петиции се изразява според докторантката в насрещното задължение на държавния орган да приеме петицията, да я проучи и да предприеме необходимите действия. В същото време е и право на държавния орган.

Поддържа се, че в правоотношението гражданин-адресати на петицията, функцията на правото на петиции по чл.45 от Конституцията далеч надхвърля удовлетворяване на искането.

Научна новост е убедителния правен анализ и съпоставка на правото на петиции, с правото на мнение, свобода на словото, свобода на сдруженията, подписки и гражданска позиция, обръщение към международните органи- ООН и др.

Реализацията на правото на петиции включва подаване, приемане, разглеждане, решаване, изпълнение. Съдържа се още защитна, интеграционна, информационна, функция за участие в политическия процес и легитимираща.

Последната глава съдържа правно-социологически подход при изследване на проблема. Той се използва за да се анализират взаимовръзките и факторите, които оказват влияние върху потенциала на въздействие на правото на петиции.

Тук ярко се отличава настояването на докторанта, че правото на петиции има двойна защита :

а/ подаването няма да има негативни последици и

б/искане от държавните органи на определен резултат.

Към научните приноси на дисертационния труд бих искала да посоча:

*научния анализ за произхода на правото на петиции

*историко-правният анализ на развитие на правото на петиции у нас от възникването до времето след Търновската конституция

*ясен юридически и обоснован анализ за правната същност на правото на петиции и неговото съдържание

*определяне функциите на правото на петиции

*задълбоченият научен анализ при разграничаване и съпоставка с други форми ,като право на жалба, предложение, мнение, свобода на словото, свобода на сдружаване, подписка и др.

* съотношение към системата на ЕС

*направените в труда de lege ferenda и др.

Към труда имам препоръка при бъдещото усъвършенстване, да се отдели по-задълбочено внимание на правното отношение между субекта на правото на петиция и адресата/държавния орган./.Става дума за публично правно отношение/конституционноправно/ и да се посочи неговата обща правна характеристика. Нужни са повече аргументи за това ,че става дума за три правни отношения както твърди докторантът на стр.81. от труда

В заключение: давам висока положителна оценка на дисертационния труд.Последният изцяло отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и актовете на БАН. Не съм констатирала конфликт на интереси и плегиатство.Затова убедено предлагам на членовете на научното жури да присъдят на Анна Димова Адамова научната степен доктор по право по докторска програма конституционно право.

Изготвил становището:

Проф д-р Балабанова

21. Март 2024

